

UCHWAŁA NR III/12/2018
RADY GMINY ŚWINICE WARCKIE
z dnia 20 grudnia 2018 roku

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na terenie
Gminy Świnice Warckie na lata 2019-2021

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym /Dz. U. z 2018 r., poz. 994, poz. 1000, poz. 1349 i poz. 1432/ oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r., o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej /Dz. U. z 2018 r. poz. 998/, Rada Gminy Świnice Warckie uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny na terenie Gminy Świnice Warckie na lata 2019-2021, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Świnice Warckie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2019r.

Przewodnicząca Rady Gminy

Jeżak H.
Halina Jeżak

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
NA TERENIE GMINY
ŚWINICE WARCKIE
NA LATA 2019 – 2021**

Spis treści

I.	Wprowadzenie	str. 3
II.	Diagnoza środowiska i problemu	str. 6
III.	Adresaci.....	str. 14
IV.	Cele programu.....	str. 14
V.	Zadania przewidziane do realizacji na lata 2019-2021.....	str. 15
VI.	Sposób realizacji programu.....	str. 19
VII.	Oczekiwane rezultaty programu	str. 20
VIII.	Analiza SWOT systemu wsparcia rodziny	str. 20
IX.	Finansowanie programu.....	str. 22
X.	Realizatorzy programu	str. 23
XI.	Monitorowanie i ewaluacja programu	str. 23

I. Wprowadzenie

Gminny Program Wspierania Rodziny na terenie gminy Świnice Warckie na lata 2019 – 2021 opracowany został przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świnicach Warckich.

Jest on dokumentem, który wskazuje obszary wymagające wspierania oraz kierunki i formy działań.

Wspieranie rodzin rozumieć należy, jako zespół kompleksowych oddziaływań, a do tego konieczna jest współpraca interdyscyplinarna i zaangażowanie różnych instytucji i organizacji.

Program wyznacza zespół planowanych działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania, w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowywaniu dzieci.

Niniejszy program jest odpowiedzią na obowiązek nałożony na gminy ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która to wprowadziła reformę systemu opieki nad dziećmi i rodziną, i nałożyła na gminy obowiązek opracowania i realizacji 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Zgodnie z powyższą ustawą samorząd gminy powinien realizować następujące zadania:

1. Opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny.
2. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.
3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,

- c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
- 4. Finansowanie:
  - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, ponoszonych przez rodziny wspierające,
- 5. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.
- 6. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.
- 7. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem i przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Zadania, które będą realizowane w ramach programu mają się skoncentrować nie tylko na dziecku ale na całej rodzinie, również w przypadkach, w których dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Celem tego działania ma być pomoc w odzyskaniu przez biologicznych rodziców funkcji opiekuńczo-wychowawczych i dzięki temu umożliwienie dziecku powrotu do środowiska rodzinnego.

Bowiem to rodzina jest podstawowym środowiskiem prawidłowego rozwoju i funkcjonowania dziecka. Jest podstawową komórką społeczną spełniającą istotne funkcje zaspakajające potrzeby społeczne, psychiczne i emocjonalne swoich członków, jest pierwotnym i najważniejszym środowiskiem, w którym kształtuje się postawy, zachowania i poglądy, a także umiejętności oceny sytuacji. To pierwsze i najważniejsze środowisko wychowawcze w życiu każdego dziecka.

Problemy, jakie pojawiają się w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Uzależnienie, przemoc, niezaradność, zdarzenia losowe, brak umiejętności wychowawczych, zła sytuacja materialna dezorganizują

życie rodzinne i powodują niewydolność wychowawczą rodziny, prowadzą do powstawania różnego rodzaju dysfunkcji.

Rodziną dysfunkcyjną określa się rodzinę, w której występują istotne nieprawidłowości w zaspakajaniu podstawowych potrzeb biologicznych i psychospołecznych dziecka. Problemy w takich rodzinach mają najczęściej charakter wielopokoleniowego procesu tworząc przez to „błędne koło”, które ciężko rodzinie przerwać wyłącznie własnymi siłami. Z tego też powodu rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów szkolnych, pracowników służby zdrowia, policji, kuratorów sądowych oraz przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną. Podejmowanie działań wspierających na rzecz rodzin wielu problemowych ma na celu przywrócenie prawidłowego jej funkcjonowania w środowisku.

Ustawa wskazuje iż priorytetowym celem jest dobro dziecka, które wymaga szczególnej opieki, ochrony i pomocy osób bliskich – dorosłych.

Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej nie oznacza rozwiązania problemów rodziny. Dziecko w sposób emocjonalny związane jest z rodziną i środowiskiem, dlatego też koniecznym jest motywowanie rodziców do zmiany oraz prac nad rodziną w celu stworzenia prawidłowych warunków dla rozwoju dziecka w rodzinie biologicznej i jego powrót do domu. Z tego też względu polityka państwa oraz wszelkie działania podejmowane przez instytucje samorządowe i organizacje pozarządowe powinny być nakierowane na pomoc udzieloną rodzinie.

W celu realizowania tychże działań zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej opracowano program, którego podstawowym założeniem jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Program będzie realizowany w szczególności w oparciu o następujące akty prawne:

- 1) Ustawę z dnia 9 czerwca 2011r., o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej /tekst jednolity Dz. U. z 2018r., poz. 998/,

- 2) Ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej /tekst jednolity Dz. U. z 2018r., poz. 1508 z późn. zm./,
- 3) Ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie /Dz. U. z 2015r., poz. 1390/,
- 4) Ustawę z dnia 26 października 1982r., o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi /tekst jednolity Dz. U. z 2018r., poz. 2137/,
- 5) Ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii /tekst jednolity Dz. U. z 2018r., poz. 1030/,
- 6) Ustawę z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy /tekst jednolity Dz. U. z 2017r., poz. 682/,
- 7) Ustawę z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich /Dz. U. z 2018r., poz. 969/,
- 8) Ustawę z dnia 4 lutego 2011r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 /tekst jednolity Dz. U. z 2018r., poz. 603/,
- 9) Ustawę o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy /tekst jednolity Dz. U. z 2018r., 1265/

Niniejszy Program Wspierania Rodziny na terenie gminy Świnice Warckie na lata 2019-2021 stanowi realizację dyspozycji ustawowej i jest spójny ze Strategią Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świnice Warckie na lata 2016 – 2021.

II. Diagnoza środowiska i problemu

Gmina Świnice Warckie jest gminą wiejską położoną w centralnej części Polski w makroregionie Pradoliny Warszawsko – Berlińskiej i Niziny Wielkopolskiej, w widłach rzeki Warty i jej prawego dopływu – Neru. Powierzchnia gminy wynosi 9347 ha, liczba mieszkańców to ok. 4000 osób. Swym zasięgiem obejmuje 30 miejscowości, które stanowią 22 sołectwa.

Wiodącą gałęzią produkcji gminy jest rolnictwo, które rozwija się na bazie gospodarstw indywidualnych. Wynika to z charakteru zagospodarowania terenu gminy i uwarunkowania.

Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza społeczna gminy oraz analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem ośrodka pomocy społecznej.

Z danych Urzędu Gminy w Świnicach Warckich wynika, że na koniec 2017r. w gminie zamieszkiwało 3904 mieszkańców, w tym 1959 kobiet i 1945 mężczyzn. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje tabela Nr 1.

Tabela Nr 1. Statystyka mieszkańców wg wieku i płci w latach 2015 - 2017

	Stan na dzień 31 XII 2015	Stan na dzień 31 XII 2016	Stan na dzień 31 XII 2017
Stan ludności ogółem, w tym:	3976	3926	3904
Mężczyźni ogółem:	1978	1959	1945
0 – 17	337	318	313
18 – 65	1379	1377	1363
66 +	262	264	269
Kobiety ogółem:	1998	1967	1959
0 – 17	318	309	312
18 – 60	1161	1145	1130
61 +	519	513	517

Źródło: Dane ewidencji ludności Urzędu Gminy Świnice Warckie.

Z analizy danych zawartych w powyższej tabeli wynika, że na przełomie trzech ostatnich lat maleje liczba osób zamieszkałych na terenie gminy Świnice Warckie (z 3976 w 2015r. do 3904 w 2017r. – spadek o 72 osoby). Pod względem wieku najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 18 – 65 mężczyźni i 18 – 60 kobiety.

Większość zadań z zakresu polityki społecznej na szczeblu gminy realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świnicach Warckich. Jest to instytucja, która ma na celu wspieranie oraz wzmacnianie osób, rodzin, grup i społeczności lokalnych, poprzez pobudzanie ich potencjału i aktywności, a także ukierunkowywanie na rozwiązywanie problemów oraz rozwój. GOPS realizuje m.in. zadania z zakresu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych, opiekuńczych, wychowawczych, dodatków mieszkaniowych, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Każdego roku ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świnicach Warckich korzysta ok. 80 rodzin, tj. ok. 230 osób. Poniższa tabela obrazuje rzeczywistą liczbę rodzin i osób objętych pomocą społeczną w latach 2015 – 2017.

Tabela Nr 2. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w latach 2015 – 2017

	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach
2015 rok			
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych ogółem, w tym:	119	76	222
Świadczenia pieniężne	78	75	216
Świadczenia niepieniężne	43	20	89
2016 rok			
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych ogółem, w tym:	95	61	169
Świadczenia pieniężne	59	55	140
Świadczenia niepieniężne	37	18	80
2017 rok			
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań	65	48	113

własnych ogółem, w tym:			
Świadczenia pieniężne	47	44	92
Świadczenia niepieniężne	19	9	44

Zródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań MPiPS za lata 2015-2017.

Od kilku lat obserwuje się tendencję spadkową ogólnej liczby rodzin oraz osób korzystających z pomocy społecznej. Z jednej strony wynika to z poprawy sytuacji rodzin, emigracji zarobkowej, z drugiej zaś z wprowadzenia i rozwijania nowych form pomocy i samopomocy, tj. m.in. praca socjalna, asystent rodziny, rozbudowa świadczeń socjalnych, tworzenie nowych programów wsparcia dla rodzin. Z analizy powyżej przedstawionych danych GOPS wynika, że w roku 2017 z różnorodnych form wsparcia realizowanych przez tut. Ośrodek korzystało ok. 6% mieszkańców gminy.

Najczęstszymi powodami udzielenia pomocy były: bezrobocie, ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych.

W większości przypadków podstawą do udzielenia pomocy było równocześnie spełnienie kilku z w/w przesłanek.

Tabela Nr 3. Powody przyznania pomocy przez GOPS w latach 2015 - 2017

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin ogółem		
	2015	2016	2017
Ubóstwo	42	38	31
Bezrobocie	54	46	34
Długotrwała lub ciężka choroba	17	8	10
Niepełnosprawność	16	13	10
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego ogółem	9	9	5
w tym:			
rodziny niepełne	2	1	1
rodziny wielodzietne	7	8	3
Potrzeba ochrony macierzyństwa	2	2	2
Alkoholizm	4	3	6

Bezdomność	1	1	2
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	2	1
Zdarzenie losowe	0	2	0

Zródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS za lata 2015-2017,

Z powyższej tabeli wynika, że bezrobocie pozostaje jednym z głównych powodów ubiegania się osób o wsparcie w ramach ustawy o pomocy społecznej. W roku 2017 problem bezrobocia dotyczył 34 rodzin, jest on bezpośrednio związany z problemem ubóstwa, które dotyczyło 31 rodzin, gdyż brak pracy równa się brak dochodu, czego wynikiem jest ubóstwo (czyli dochód niższy od kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania świadczeń w ramach pomocy społecznej).

Z uwagi na sytuację ekonomiczno-gospodarczą gminy Świnice Warckie oraz ubogą infrastrukturę, osoby w wieku produkcyjnym nie mają możliwości zatrudnienia na terenie gminy. Na koniec roku 2017 w Powiatowym Urzędzie Pracy w Łęczycy zarejestrowanych było 126 osób, w tym 79 kobiet i 47 mężczyzn (źródło: dane PUP w Łęczycy Informacja statystyczna z podziałem na gminy, stan na grudzień 2017r.)

Kolejnym istotnym problemem społecznym w obszarze realizacji zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, z którego to powodu udzielono w 2017 roku świadczeń 5 rodzinom, spośród wszystkich 48 rodzin korzystających z pomocy społecznej. Dane te wskazują zatem na realnych odbiorców działań zaplanowanych w niniejszym Programie. W poniższej tabeli zobrazowano liczbę rodzin objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świnicach Warckich z uwzględnieniem liczby dzieci w tych rodzinach.

Tabela Nr 4. Rodziny z dziećmi objęte pomocą GOPS w latach 2015 – 2017

Rodziny z dziećmi ogółem			
liczba dzieci	2015	2016	2017
1	12	7	7
2	13	9	5
3	4	6	1

4	4	1	1
5	0	0	0
0	0	0	0
7 i więcej dzieci	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań MPiPS za lata 2015-2017.

Realizując zaplanowane cele i zadania w poprzednim Gminnym Programie Wspierania Rodziny na terenie gminy Świnice Warckie na lata 2016 – 2018, a także wykonanie dyspozycji ustawowej w zakresie zatrudnienia asystenta rodziny w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudniono 1 asystenta rodziny. Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2015 – 2017.

Tabela Nr 5. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2015 – 2017

Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny			
w latach	2015	2016	2017
liczba rodzin ogółem	8	6	6
w tym liczba dzieci	18	11	12

Źródło: opracowanie własne GOPS.

Zatrudniony asystent rodziny we współpracy z członkami rodzin i w konsultacji z pracownikami socjalnymi opracowali plany pracy z rodzinami, w ramach których zostało udzielone następujące wsparcie:

- 1) wzmocnienie roli i funkcji rodzin,
- 2) rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodzin,
- 3) podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodzin,
- 4) dążenie do reintegracji rodzin,
- 5) pomoc w opiece i wychowaniu dzieci, pomoc w dostępie do poradnictwa specjalistycznego.

Zdecydowana większość rodzin stale współpracuje z asystentem. Jeśli plan pracy jest prawidłowo realizowany i zauważalne są efekty oraz poprawa sytuacji rodziny, wówczas istnieje bardzo duże prawdopodobieństwo na wycofanie się asystenta, jednak nawet w sytuacji zakończenia współpracy, asystent nadal monitoruje rodzinę i jej bieżącą sytuację. Praca z rodzinami jest procesem złożonym i długotrwałym. Efekty pracy z rodzinami w przeważającym stopniu zależą od aktywności rodzin, od chęci wprowadzenia w swoim życiu zmian. Objęcie rodziny wsparciem przez asystenta nie zawsze gwarantuje przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Tabela Nr 5. Powody zakończenia współpracy z asystentem rodziny

	Liczba rodzin		
	2015	2016	2017
Liczba rodzin ogółem, z którymi zakończono współpracę, w tym:	2	2	3
ze względu na osiągnięcie celów	1	1	1
ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę	0	0	0
ze względu na brak efektów	1	1	2
ze względu na zmianę metody pracy	0	0	0

Źródło: opracowanie własne GOPS.

Dzieci, którym rodziny nie są w stanie zapewnić właściwej opieki są umieszczone w pieczy zastępczej, rodzinnej lub instytucjonalnej.

Jednym z zadań nałożonych na samorząd gminny z zakresu pieczy zastępczej jest współfinansowanie kosztów pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Wydatki te gmina ponosi w wysokości:

- 1) 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2) 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Tabela Nr 5. Koszty gminy za pobyt dzieci w pieczy zastępczej za lata 2015 – 2017.

	Liczba dzieci	Odpłatność gminy (w zł)
2015	2	71 080,35
2016	3	62 066,28
2017	2	67 192,32

Zródło: opracowanie własne GOPS.

Głównymi czynnikami wpływającymi na tę sytuację było m.in.: ograniczenie władzy rodzicielskiej, dozór kuratora, problemy opiekuńczo – wychowawcze, w tym nieumiejętność zabezpieczenia podstawowych potrzeb dzieci, nie realizowanie obowiązku szkolnego przez dzieci, dopuszczanie się przez dzieci czynów karalnych, nadużywanie alkoholu przez rodziców, przemoc w rodzinie.

Poniższa tabela przedstawia liczbę założonych Niebieskich Kart, w tym założonych przez rodziny z dziećmi, a także powołanych grup roboczych w latach 2015 – 2017.

Tabela Nr 5. Liczba założonych Niebieskich Kart oraz powołanych grup roboczych w latach 2015 – 2017.

Rok	Liczba Niebieskich Kart		Liczba powołanych grup roboczych
	Ogółem	Rodziny z dziećmi	
2015	1	1	2
2016	7	5	11
2017	2	2	2

Zródło: opracowanie własne GOPS.

Aby zapobiegać sytuacjom, w których dzieci należy odebrać z ich naturalnego środowiska oraz aby przywrócić władzę rodzicielską rodzicom, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej konieczne jest dalsze interdyscyplinarne współdziałanie wielu służb i organizacji działających na rzecz rodziny i dzieci, bowiem wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie.

III. Adresaci

Adresatami programu są dzieci i rodziny z terenu gminy Świnice Warckie, a w szczególności rodziny przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej, w których wychowują się dzieci, oraz rodziny w których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

Cele programu

Priorytetowym celem programu jest utrzymanie dziecka w rodzinie bądź jego powrót do rodziny biologicznej. Z tego też względu praca z rodziną powinna być rozpatrywana z perspektywy potrzeb dziecka.

Cel główny programu:

Skuteczne wspieranie rodzin w przywracaniu im zdolności do pełnienia prawidłowej roli opiekuńczo-wychowawczej.

Cele szczegółowe:

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka.
2. Praca z rodziną.
3. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących sytuacji kryzysowych.
4. Interwencja kryzysowa.
5. Profilaktyczne działania na rzecz wspierania rodzin.
6. Powrót do środowiska rodzinnego dzieci z pieczy zastępczej.
7. Stworzenie warunków podnoszenia kompetencji osób i instytucji działających w obszarze wspierania rodziny

V. Zadania przewidziane do realizacji na lata 2019 – 2021

L.p.	Zadania	Wskaźniki realizacji zadania	Realizator	Okres realizacji
Cel 1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka				
1.	Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom wymagającym wsparcia	- liczba i formy udzielonej pomocy, w tym liczba rodzin i dzieci w rodzinach objętych pomocą	- GOPS w Świniach Warckich, - organizacje pozarządowe	2019-2021
2.	Objęcie rodzin pomocą w zakresie dożywiania, a w szczególności dzieci	- liczba dzieci korzystających z posiłków - liczba rodzin korzystających z pomocy	- GOPS w Świniach Warckich, - placówki oświatowe	2019-2021
3.	Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	- liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych monitorowaniem	- GOPS w Świniach Warckich, - służba zdrowia, - placówki oświatowe	2019-2021
Cel 2. Praca z rodziną				
1.	Diagnozowanie rodzin wymagających wsparcia	-liczba zdiagnozowanych rodzin wymagających wsparcia	GOPS w Świniach Warckich	2019-2021
2.	Praca socjalna prowadzona w oparciu o plan pracy z rodziną i kontrakt socjalny	- liczba sporządzonych planów pracy z rodziną - liczba zawartych kontraktów socjalnych	-GOPS w Świniach Warckich - asystent rodziny	2019-2021
3.	Udzielenie pomocy rodzinie w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych	- liczba rodzin którym udzielono pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych - rodzaj udzielonej pomocy	- GOPS w Świniach Warckich, - UG w Świniach Warckich	2019-2021
4.	Objęcie rodzin dysfunkcyjnych	- liczba rodzin objętych konsultacjami i	- GOPS w Świniach Warckich,	

	konsultacjami i specjalistycznym poradnictwem	specjalistycznym poradnictwem	- placówki oświatowe, - Zespół Interdyscyplinarny, - UG w Świnicach Warckich, - służba zdrowia	2019-2021
Cel 3. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących sytuacji kryzysowych				
1.	Kontakt instytucji publicznych i niepublicznych w celu wzajemnej wymiany informacji i pomocy rodzinie	- liczba konsultacji - liczba udzielonych porad	GOPS w Świnicach Warckich poprzez współpracę z kuratorami sądowymi, dzielnicowymi, pedagogami szkolnymi, psychologami	2019-2021
2.	Pomoc rodzinom, które dotknięte są problemami uzależnień	- liczba rodzin skierowanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - GOPS w Świnicach Warckich	2019-2021
3.	Pomoc rodzinom dotkniętych problemem przemocy w rodzinie	- liczba założonych Niebieskich Kart dotyczących przemocy w rodzinie, - liczba osób (dorośli i dzieci)	- Zespół interdyscyplinarny, - Grupa robocza, - GOPS w Świnicach Warckich	2019-2021
4.	Zapewnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego zwłaszcza pedagogicznego, psychologicznego oraz prawnego	- liczba osób i udzielonych porad z podziałem na kategorie problemowe	- GOPS w Świnicach Warckich, - UG w Świnicach Warckich - Placówki oświatowe, - PCPR, - organizacje pozarządowe	2019-2021
5.	Zapewnienie asystenta rodziny w rodzinach wieloproblemowych	- liczba asystentów pracujących na rzecz rodzin, - liczba rodzin którym przydzielono asystenta rodziny	GOPS w Świnicach Warckich	2019-2021

Cel 4. Interwencja kryzysowa

1.	Prowadzenie monitoringu dziecka w rodzinie dotkniętej sytuacją kryzysową	- liczba dzieci monitorowanych w rodzinach dotkniętych sytuacją kryzysową	-GOPS w Świniach Warkich - Kuratorzy	2019-2021
2.	Zapewnienie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej i placówkach opiekuńczo-wychowawczych	- liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej i placówkach opiekuńczo-wychowawczych - wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach	- UG w Świniach Warkich - GOPS w Świniach Warkich	2019-2021

Cel 5. Profilaktyczne działania na rzecz wspierania rodzin

1.	Działalność informacyjno-edukacyjna	- liczba spotkań i pogadań związanych z działalnością profilaktyczną na rzecz wspierania rodzin	- GOPS w Świniach Warkich - UG w Świniach Warkich - organizacje pozarządowe - placówki oświatowe	2019-2021
----	-------------------------------------	---	---	-----------

Cel 6. Powrót do środowiska rodzinnego dzieci z pieczy zastępczej

1.	Motywowanie rodziców do utrzymywania osobistych kontaktów dzieci z rodzicami	- liczba spotkań rodziców biologicznych z dziećmi przebywającymi w rodzinach zastępczych, placówkach opiekuńczo-wychowawczych	- GOPS w Świniach Warkich - asystent rodziny	2019-2021
----	--	---	---	-----------

2.	Opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną	- liczba opracowanych planów pracy z rodziną	-GOPS w Świniach Warckich -asystent rodzinny	2019-2021
3.	Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej rodzin przez aktywne formy integracji społecznej i zawodowej	- liczba zorganizowanych programów, akcji, imprez , - liczba osób biorących udział w projektach, programach, akcjach i imprezach	GOPS w Świniach Warckich we współpracy z podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu	2019-2021
4.	Wsparcie rodzin biologicznych przez wyspecjalizowane zespoły specjalistów	- liczba rodzin korzystających ze wsparcia wyspecjalizowanych zespołów specjalistów	GOPS w Świniach Warckich przy współpracy sądu, placówek oświatowych, itp.	2019-2021

Cel 7. Stworzenie warunków podnoszenia kompetencji osób i instytucji działających w obszarze wspierania rodziny

1.	Udział w konferencjach, szkoleniach, spotkaniach z zakresu systemu wspierania rodziny i opieki nad dzieckiem	- liczba odbytych konferencji, szkoleń - liczba biorących udział w konferencjach, szkoleniach,	GOPS (pracownicy socjalni, asystent rodzinny)	2019-2021
2.	Tworzenie możliwości szkoleń asystentów rodziny	- liczba odbytych szkoleń - liczba asystentów biorących udział w szkoleniach	GOPS w Świniach Warckich	2019-2021
3.	Współpraca z sądem, kuratorami sądowymi, instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz dziecka i	- liczba konsultacji, spotkań z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny	GOPS w Świniach Warckich	2019-2021

	rodziny			
--	---------	--	--	--

VI. Sposób realizacji programu

Przewidywane formy działania podejmowane w ramach realizacji celów Programu to:

- 1) współpraca instytucji i organizacji działających w obszarze pomocy społecznej,
- 2) wspieranie rodzin w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych,
- 3) edukacja rodzin zagrożonych problemami wychowawczymi i podejmowanie wcześniej interwencji,
- 4) pomoc w odzyskaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania w środowisku rodzinnym poprzez prowadzenie pomocy socjalnej z rodziną,
- 5) upowszechnianie informacji o instytucjach świadczących poradnictwo specjalistyczne.

Powyższe działania (zadania) realizowane będą poprzez:

- 1) poszerzenie oferty poradnictwa specjalistycznego (psycholog, pracownik socjalny, pedagog itp.),
- 2) wzmocnienie współpracy pomiędzy GOPS, GKRPA, Zespołem Interdyscyplinarnym, Policją, placówkami oświatowymi, kuratorami, oraz organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie naszej gminy,
- 3) wprowadzenie do rodzin asystentów rodzinnych,
- 4) dofinansowanie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka,
- 5) różnego rodzaju akcje pomocowe i informacyjne, np. zbiórki odzieży i obuwia, zabawek, sprzętu AGD i RTV, dostarczanie żywności poprzez współpracę z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej,

- 6) organizowanie festynów promujących zdrowy styl życia,
- 7) podnoszenie kwalifikacji osób pracujących na rzecz rodziny i dziecka w zakresie pomagania i reagowania w sytuacjach kryzysowych,
- 8) udzielanie pomocy finansowej zgodnie z założeniami ustawowymi,
- 9) inicjowanie działań na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej członków rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

VII. Oczekiwane rezultaty programu

Przewidywanymi rezultatami podejmowanych działań mają być:

- 1) utrzymanie dzieci w ich naturalnym środowisku,
- 2) poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi,
- 3) wykreowanie pozytywnego obrazu rodziny,
- 4) zminimalizowanie wykluczenia społecznego rodziny i jej członków,
- 5) zwiększenie aktywności instytucji i organizacji działających na rzecz wsparcia rodziny,
- 6) zwiększenie dostępu do informacji o różnorodnych formach wsparcia rodziny,
- 7) poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny i jej członków,
- 8) zmiana postaw społecznych.

VIII. Analiza SWOT systemu wsparcia rodziny

Mocne strony	Słabe strony
- doświadczenie w zakresie organizowania wsparcia dla rodzin,	- brak profesjonalnej poradni rodzinnej i prowadzonej mediacji w sprawach rodzinnych,
- zabezpieczenie w budżecie Gminy niezbędnych środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny,	- brak jednolitej interpretacji przepisów prawnych w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej i zlecenie do

	realizacji zadań samorządom bez dostatecznego wsparcia finansowego,
- otwartość Urzędu Gminy i GOPS na współpracę ze środowiskiem lokalnym,	- brak nawyków korzystania z rodzinnego poradnictwa specjalistycznego, brak rozwiniętej sieci placówek wsparcia dziennego,
- dostępność do bezpłatnego poradnictwa prawnego, w tym zakresie prawa rodzinnego,	- niska świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- dobra współpraca instytucji i organizacji działających w obszarze pomocy rodzinie oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,	- brak chęci podjęcia działań mających na celu wyjście z trudnej sytuacji życiowej,
- ogólnie dostępna oferta pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,	- niska dostępność usług opiekuńczych świadczonych rodzinom,
Szanse	Zagrożenia
- rozwój nowych form wsparcia dla rodzin z dysfunkcją opiekuńczo-wychowawczą – asystenci rodziny,	- brak wystarczających środków na realizację zadań nałożonych ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,

<p>- pozyskanie środków pozabudżetowych na realizację zadań z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,</p>	<p>- brak ciągłości w zatrudnieniu kadry asystentów rodziny,</p>
<p>- stworzenie warunków do podnoszenia kwalifikacji kadry realizującej zadania z zakresu wspierania rodziny.</p>	<p>- brak współpracy rodziny w zakresie potrzeby rozwiązywania problemów opiekuńczo-wychowawczych,</p>
	<p>- ubożenie społeczeństwa i osłabienie się funkcji opiekuńczej rodziny,</p>
	<p>- brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,</p>
	<p>- brak możliwości zaspokojenia uzasadnionych potrzeb mieszkaniowych rodzin.</p>

IX. Finansowanie Programu

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na terenie Gminy Świnice Warckie na lata 2019-2021 odbywać się będzie w ramach środków własnych gminy zaplanowanych na dany rok budżetowy w GOPS, dotacji z budżetu Państwa na dofinansowanie zadań zleconych, środki pozabudżetowe.

Planowana wysokość środków finansowych przeznaczonych z budżetu gminy na realizację Programu w 2019 roku wynosi ogółem 102 043,00 zł., tj. m.in. wydatki związane z kontynuowaniem zatrudnienia asystenta rodziny, przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, ponoszenie odpłatności za dzieci umieszczone w pieczy zastępczej.

X. Realizatorzy programu

Gminny Program Wspierania Rodziny na terenie Gminy Świnice Warckie jest dokumentem otwartym i długofalowym. Realizowany będzie w latach 2019-2021 przy współpracy lokalnego samorządu, instytucji i organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów zajmujących się sprawami rodziny.

Głównym realizatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świnicach Warckich, przy współpracy z :

- Urzędem Gminy w Świnicach Warckich,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespołem Interdyscyplinarnym,
- Placówkami oświatowymi,
- Zakładem Opieki Zdrowotnej,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie,
- Powiatowym Urzędem Pracy,
- Policją,
- Organizacjami pozarządowymi,
- Parafiami.

XI. Monitorowanie i ewaluacja programu

Miejscem realizacji programu jest obszar gminy Świnice Warckie. Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na terenie gminy Świnice Warckie na lata 2019- 2021 jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świnicach

Warckich. Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb.

Monitorowanie i ewaluacja Programu odbywać się będzie poprzez przedkładanie przez Wójta Gminy w Świniarach Warckich w terminie do 31 marca każdego roku Radzie Gminy w Świniarach Warckich sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawienia potrzeb związanych z realizacją zadań.

Monitoring programu umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie bieżących działań korygujących. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań i rozwijanie programu.